

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre... 6 frt. —
Fél évre... 3 „
Negyed évre... 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő: DENGEL JÁNOS.

Kiadó és főmunkatárs: Gr. CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
Szent-Anna-utca 2536.

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JANUÁR 18.

3. SZÁM.

Mi volt benned. . . .

— Julius 1877. —

Mi volt benned oly bűvös-bájos,
Olyan esodás, feledhetetlen?
Hogy emléked szünetlen kísér
És átölelve tartja lelkem.

Az éj titokzatos homálya
A mult álmait visszahozza;
És árnyad ott lebeg köröttem
Káprázatos sugárra bontva.

S mig e fény csábit — von magával
És szívemre halkan aláhúll,
Álmodom édes boldogságról —
Tavaszi, meleg napsugárról.

S virágokról, amelyek régen
Hervadva vannak porba szórva . . .
Ugy tetszik, újra fölvirulnak,
Lelkem esapong, nincs megtiporva.

És álmodom, hogy együtt járunk;
Selymes mezőkön döngő méhek — —
Mosolygó, derült ég fölöttünk . . .
Oly ragyogó, oly szép az élet!

Milyen jó volna így álmodni
Hosszan, soká, a végtelenbe . . .
Aztán elmúlni mint a csillám,
Szertefoszolva — ködbe veszve.

Vay Sarolta.

A lapuváriak.

— Beszély. —

Irta Csengey Gusztáv.

I.

(Folytatás.)

Igen ám — egy kis zugot... hiszen az volt
elég, szoba is lett volna, de fekvő hely? Az egész
épületben a három agglégény nyoszolyáján kívül még
csak egy lóczát sem lehetett volna találni fekvő he-
lyül, hát az ágynemű.

— Hát János csatlós — izé — hát nézd, ez az

én kedves unokahugom, aki ezentul mi nálunk fog lakni.

— Értem, vitézlő főkapitány uram!

— De hát váratlanul érkezett, aztán már késő
az idő... ágyat kellene . . .

— Értem, követem alássan... Vitézlő uram
ágyát addig is, míg berendezkedünk, átadjuk a kisasz-
szonynak. vitézlő uram belefekszik az én ágyamba, én
pedig majd ugy lógerósan nyeregből és pokróczból vetek
ágyat magamnak a padlóra.

Nézd, nézd, a vén kópé hogy tudja a módját!

Márton ur nagyon megörült ennek a berendezés-
nek. Okos ember ez a János csatlós, ő bizony nem
tudta volna ezt így kitalálni.

János csatlós el is készült ugy hamarosan az új
berendezéssel. Márton ur és Lilla jóéjszakát mondtak
egymásnak és Lilla az öreg ur ágyában elpihent szép
csendesesen.

Másnap reggel, mikor még mindnyájan a boldo-
gok álmát aludták, kivéven Mihály kocsist, ki mint ör-
járat a falakon czirkált, — csak megdöngetik ám újra
a kaput. Egy magas szép halvány arczu fiatal ember
zörgetett rajta.

— Ki vagy? kiáltá le nagy mérgesen Mihály ör.

— Azt majd mngmondom ott benn.

— De nem oda Buda, ide nem lehet ám olyan
könnyen bejutni!

— Hát bejutunk nehezen.

— Vagy sehogy!

— Ne feleselj Cerberus, hanem jelents be az
uradnak, mondd, hogy olyan ember akar bejutni hozzá,
aki háromszáz forintjával tartozik s most le akarja
róni tartozását.

— Az már más! mondá Mihály ör, gondolván,
hogy az ilyen vendéget bizonyosan szivesen látja ura.
Bejelenté tehát az érkezettet.

Márton ur éppen csizmáit huzta fel, mikor János
csatlós befordult hozzá s jelenté a bekerekedőt.

Az öreg ur nagyot nézett feléje. Hát ez megint
kicsoda? Nem emlékezett rá, hogy valaki neki adósa
maradt volna 300 firtal, annal kíváncsiabb lett tehát,
sietett felöltözködni és bebállagott a vendéglátóba.

A fiatal ember csakhamar belépett s tiszteletteljesen hajtotta meg magát,

— Kicsoda maga? kérde az öreg ur. Micsoda adósom maga nekem. Én legalább nem emlékszem erre a tartozásra.

— Annál feledhetlenebb az az én szívemben, — szólt meleg hangon az ifju — e pénz nélkül nem lettem volna képes iskoláimat külföldön bevégezni. Óh kedves bácsikám — kiáltá most, közelebb lépve hozzá, — örök hálával tartozom én önnek!

Márton meghökkenve lépett hátra.

— Micsoda? kiáltá — hát már meg kinek vagyok bácsija?

— Én vagyok Kaba Elemér candidatus theologiae, kedves bácsikám keresztfia. Szólt az ifju s érzékenyen ölelte át a hüledező hadastyánt.

— Mi a tatár? — hát te honnan kerülsz elő?

— Most jöttem meg Göttingából. Szülőim elhaltak, egyedül állok a világon. Kedves bácsikám pártfogó kegyébe vetem minden reménységemet.

No ez szép dolog! — Hát ezzel már meg mit csináljon? El nem képzelhette, hogy ez újabb fordulatnak mi következményei lesznek.

— Hát édes öcsém, hozzám akarod beplántálni magadat? De tudd meg, hogy a helyed már el van foglalva itten Lapuvárban, ahogy a nép nevezi házamat. Van már virágom, unokahugom, kettőtököt pedig nem tarthatlak ide benn, azt csak belátod.

Az ifju önérettel emelte föl fejét.

— Ne értsen félre kedves bácsikám, nem azért jöttem, hogy heverő helyet adjon számomra, hanem hogy segítsen valami álláshoz, amelyben szorgalommal megalapíthassam jövőmet. Megelégszem akármi-féle szerény állással, megszoktam a szegénységet s a munkát szeretem.

— De hát micsoda helyet szerezzek én neked, mikor már tíz év óta elzárkózva élek?

— Nem kell messze mennünk, kedves bácsikám. Ön a helybeli eklézsiának pátronusa, utközben hallottam s itt is értesültem, hogy rektorjuk meghalt, ajánljon engem ez állásra és én hiszem, hogy megválasztanak.

— De ezek lutheranusok, te pedig kálvinista vagy.

— Ez nem lesz akadály, protestans vagyok. Nincs mit válogatniok, kevés most a jóra való ember.

— Hát tudsz orgonálni, énekelni?

— Gyakorlott vagyok mindkettőben.

— Hát akkor jól van.

Ezzel bevezeté keresztfiát írószobájába, ott leült, tollat fogott és irt. Mikor elkészült vele, kezébe nyomta keresztfiának a levelet és mondá:

— Eredj fiam a paphoz, add át neki ezt az ajánló levelet, aztán csináljátok ki a dolgot. A beigtatásod költségeit én fedezem.

Az ifju köszönetet rebegett, de az öreg ur szavába vágott s jóakaróan rázta meg kezét.

— Jól van fiam, viseld magad jól, ember lesz belőled, nem fogok megfedkezni rólad.

A tisztelendő ur még az nap gyűlést tartott. Fölolvasta a pátronus levelét, bemutatta az ifjut, aztán elmentek a templomba s a rector candidatust felküldték az orgonához, hogy mutassa meg, mit tud. A fiatal ember kitett magáért, kitünően értette a rector fogásokat, úgy kitudta kanyargatni az éneket, hogy csak elállt a szemük-szájuk bele, aztán milyen hangja volt. Az egész templom rengett bele, mikor kieresztette.

Nem sokat figuráltak, megválasztották s az új rector a tisztelendő ur s egy pár presbyter kíséretében elment tisztelegni a patronus urhoz.

Mikor beléptek, az öreg ur éppen unokahugával beszélgetett. Lilla ijedten ugrott föl s egy halk sikoltás lebbent el ajkairól. Nem vették észre. A leány kisuhant.

Mikor a tisztelgés czeremoniájának vége lett, János csatlós az udvaron megragadta a rector ur tógáját s a fülébe sugá:

— Liliom kisasszony látni akarja, jöjjön utánam.

János csatlós az új rectort Lilla szobájába vezeté, aztán magukra hagyta őket.

A leány szerény szemérmes meghajlott állásban fogadta, de mikor az inas kilépett, egyszerre fölmaszodott alakja, arczán valami büszke szenvedély villant végig, mely lassankint a legmélyebb érzelem lágyságába olvadt át, aztán megragadta az ifju kezét s egész testében remegve suttagá:

— Az istenért — báró mit tett ön!?

— Azt amit ön, grófnő! felelt az ifju büszkén. Ha ön a vén Kaba Márton unokahugává lett, mért ne lehetnék én keresztfia?

— De az égre — meggondolta-e a következményeket?

— És ön?

— Én menekültem, megakartam menteni magamat!

— Én pedig szeretem önt Melanie és megmentem szerelmünket!

II.

A világtól elvonult hadastyán atyafiságos szeretetébe tehát két idegen lopódzott be.

Most lássuk azokat, akiknek nevével a grófhölgy és a báró különös szerepet játszanak.

De ennek egy kis bevezetése is van.

Gróf Zádorfalvy Miklós egyike volt azon főuraknak, kik nagyhangzásu névvel, fényes multtal, de kevés vagyonnal birván, a nagyvilág szinpadán nem képesek szerepet játszani, ennél fogva valamely másodrangú zajtalanabb városba vonulnak, hol olcsóbb az élet s a főuri tónus fentartása nem kíván nagyobb-szerű háztartást. Zádorfalvy gróf családjával Pozsonyban lakott s csendes, elvonult életet folytatott, gyermekeinek neveltetésére fordítván legfőbb figyelmét.

Leánya már felszabadult a nevelés gondozása alul, fiai mellé pedig oly házi nevelőt fogadott, akinek magának sem volt hova lehajtania fejét s hogy mint candidatus theologiae a külföldi egyetemi évet elvégezhesse, kénytelen volt egy időre nevelősködni.

Ezt a nevelőt Kaba Elemérnek hívták.

Kaba Elemér szegény árva fiu volt, mire a theológiát elvégezte, szülői elhaltak s ő egyedül állott a világon. Zádorfalvyékhoz ajánlás útján került s az árva diák nagyon meg volt elégedve új helyzetével. Az egészben csak azt az egyet találta kellemetlennek, hogy a grófi házba való belépésével egy embert megfosztott keresetétől, aki nem volt más, mint a zongora mester.

A dolog így történt:

Akkoriban a zongora nem volt oly elterjedt hangszer, mint jelenleg; nagyon kevesen voltak azok, akik azon játszani tudtak, e kevesek közé tartozott Kaba Elemér, aki egy zenekedvelő professorától a zongora és orgona kezelését kitünően elsajátította. Ez a képessége szerezte meg neki a nevelői állást, miután így nem kellett külön zongoramestert díjazni, a nevelő kötelességévé tétetvén a zongoratanítás is.

Az elbocsátott zongora-mesternek azonban még le kellett szolgálni egy pár napot, hogy utolsó havi fizetése kerekszám kikerüljön; így látta őt Kaba Elemér is néhány napig s érzékeny szívének nagyon rosszul esett e halvány, szomorú arcra tekinteni, mert arról azt a szemrehányást vélte leolvasni: „te túrtál ki a helyemből!” Pedig hát meglehet, hogy a zongora-mester egészen közönyösen nézett a nevelőre s eszéágában sem volt saját balsorsa miatt amazt vádolni; de mondtuk, hogy Kaba Elemér nagyon érzékeny szívű fiatal ember volt és sajnálta a szegény zongora mestert.

Föltette magában hogy beszédbe ered vele s valahogy tudtára adja, mennyire sajnálja távozását. Valami különös rokonszenvet érzett e csendes halvány ember iránt, azt hitte: szenved s a szenvedőket szívéből szánta, hisz maga is árva volt s oly elhagyott, oly idegen az egész világon, oly idegen abban a házban is, ahová sorsa vetette. Vajjon milyen napjai lesznek? Ki tudhatná azt?

(Folyt. köv.)

Mysterium és moralitás.*)

Bayer Ferencztől.

Felolvastatott a soproni „irodalmi és művészi körben.”

Mainapság, amikor minden valamirevaló város több-kevesebb temploma mellett legalább egy színházzal is rendelkezik, midőn az egyházba ájtatosságunk, a színpalak elé pedig élvezet utáni vágyódásunk vezet,

*) „A magyar dráma történetének vázlata“ című nagyobb munkából. Szerk.

mindenüvé más-más érzelem, melyek egyike a másikat teljesen kizárja, — nagyon különösnek hangzik, hogy az egyház legyen a színművészet bölcsője. Pedig ha a nemzetek irodalmában visszafelé haladunk s a dráma fejlődésének kiindulási pontját keressük, azt egyebütt nem találhatjuk, mint az egyház szertartásaiban; mert a természetes fejlődés vizsgálása csak ide vezethet vissza.

Tapasztalati tény, hogy új eszmék terjesztésére leginkább célhoz vezető eszköz: a szemléltetés; mert ez az érzéki észrevétnek azon módja, melylyel a lélek figyelmét felébreszteni s lekötni leghamarabb lehet. Mi csoda tehát, hogy az egyház a kereszténység tanainak terjesztésében a pogányság megtérítésére ugyan-ezen móddal s eszközzel élt? Kiáltó szó a pusztában lett volna bármily szellemdús szónoklat a magyaroknál épp úgy mint bármely más nemzetnél — ha vele a látványosság nem szövetkezik, mely nálánál sokkal meggyőzőbb hatású. Nem egy példa mutatja, hogy az elért sikert a térítő legnagyobb részben nem lékesszólásuknak, hanem a vele egybekötött szemléltetésnek köszönhetik. A Bonifacius kivágta cser nagyobb erővel hódított a pogány germánokra, mint bármily ékes s erőteljes predikációja; mert azon tény, hogy az e fának tulajdonított istenség szentélye elpusztítását büntetlen hagyta, sokkal inkább megingatta pogány hitüket, mintsem bármilyen diszes, virágos beszéd vallásuk helytelenségéről meggyőzhette volna őket. Ez egyike azon számtalan példának, melyek a kereszténység terjesztésének történelméből alig meghatározható mennyiségben volnának fölemlíthetők. Ilyen és hasonló eljárás szolgált a pogányság ellenszegülésének megtörésére, hogy hiedelmök megingatásával a keresztény tanok befogadására s ezeknek közöttük tovább terjeszthetőségére fogékonyak s alkalmasakká legyenek. A térítés haladásával s a helylyel-közzel erőszakosan térített hívek szaporodásával az inger más módjáról kelle gondoskodni, nehogy az elvetett mag gyümöles-termés előtt kiveszzen. Erre az istenitisztelest s a számos vallásos szertartás nyújtott alkalmat, amelyek külső látványításáról az egyház szabadon rendelkezhetett. — Az ókeresztény (görög) egyház papjai a szentírás olvasásakor ezen célból valami képet szoktak leleplezni, melynek a közönség felé fordított lapján a felolvasott szentírási hely volt jelképezve, hogy így azok, akik a felolvasottakat akár az idegen nyelvűség miatt, akár pedig távolabb álltukban nem értették, a kép alapján szerezhesse a fogalmat a meg nem értett felől; ugyanilyen okból ékesítették az egyház falait képekkel s szobrokkal. Az ötödik században már ez sem kielégítő hatású; s hogy a felnevelt növény gyümölcsöt is teremjen, az alig megtérített hívek ne csak el ne pártoljanak, hanem az új vallás tanaiban még inkább megerősödjének, — az egyház férfiai képies csoportozatokban tették szemlélhetővé a biblia egyes részeit, p. o. a kánai menyegzőt, stb. Később, midőn az egyház nemcsak a lélekre, hanem mindinkább a testre is kezdé hatalmát kiterjeszteni, — látván a szemlé-

etés gyakorlásának váratlan sikerét — törekvését főleg odairányozta, hogy az egész liturgiát amennyire csak lehetséges cselekvénynyé változtassa. Erre nézve pedig különösen figyelembe vették a nagy ünnepeket, amikor a nép nagyobb tömegben járt az egyházba. — (Hiszen a kereszténység nagy ünnepei a pogányságéi voltak s maradtak, csak hogy más, keresztényi elnevezések alatt.) — Ilyen nagy ünnepek alkalmával a liturgiába képies csoportozatok kíséretében elbeszélő éneket is szóttek s az isteni tisztelet a karok és magán énekek váltakozásával oratoriumhoz hasonló alakot nyert, miként az Romában az Ufficio della Lettimana Lautában mainap is fennáll még. Ilyenkor még azzal az ügyes fogással is éltek az egyház férfiai, hogy a nép legismereteseb dallamait keresztény szöveggel olvasztották az egyházi zenébe. De a fősúlyt kizárólag a látványosságra, a szemléltetésre fektették; miért is az egyes ünnepre eső szertartások cselekvényítését tartották mindenkoron szem előtt. Így állítottak nagypénteken feszületet, mely alatt a papok Krisztus szenvedéseit énekelve csoportosulának; majd sirba fektették a testet, hogy husvét vasárnapján ismét felállítsák, ezzel a feltámadást jelezve. (E cselekvényt passio, sepultura és resurrectio című részekre osztva mysteriumnak nevezték.) — Ez első lépés után az egyház más szentjei is lettek képviseltetve ilyen mű előadásokban. — S ekkép a szent sir látogatásakor alakult csoportok az első cselekvényt, — a később szokásba jött s a jellemeknek megfelelőleg kiosztott ruhával — hozzájárulván még az arczkifejezés és taglejtés — az első drámai mysteriumot, a papi színjátékot létesítették. — Ezek mellé sorakozódnak a bibliai s legendai hagyományok hősei s az őket kísérő buzgó csapatok jelmezes körmenetei. — S amint a második században az élet minden alakja, szokása, gondolkozása és cselekvése a győzedelmeskedő egyház színezetében tükröződik, — az új, keresztény drámai művészet zsengei is az egyházi dráma ez első kísérleteiben kristályosodtak.

Hogy ezen mysteriumok kivétel nélkül csupán a cselekvények egyszerű, tisztán elbeszélő egymás mellé helyezéséből állanak, — amint azokat a biblia vagy legenda tartalmazá, — az rendeltetésök- s keletkezésök indokából következik. Hogy valóban drámai alakjukat mikor vevék fel, azt bizonyossággal meghatároznunk nem lehet; hanem valószínű, hogy a tizenegyedik század végén s a tizenkettedik elején nyerték ezen átalakított keretet, amidőn a képzőművészetek ujjal lettek felkarolva s az élet a keresztes hadjáratokkal új lendületet nyert; mert a keresztes hadjáratok földrészünk minden nemzetét felzaklatták s életét egész valójában megváltoztatták. Ezek előtt egyedül önmaguknak s önmagukért éltek a népek, mitsem tudva a szomszédról, nem törődve a hazájuk határain kívül tengődők sorsával. A testvériesség szeretetét hivatása szerint csak akkor kezdé hirdetni a kereszténység, amikor ez általános mozgalomban az egymástól legtávolabb eső s mindeddig ismeretlen népeket is egymással érintke-

zésbe hozá. Ez volt első nagy tette, melyben feladata egyik, habár csak kisebb részét megoldotta. Az idegen szokások, külsőségek átalakító befolyással voltak minden tőlük érintett népre, amelyek életében ennek következtében nagy változás állott be; de amely változás nem hátrányára, sőt inkább előnyére esett meg rajta, minthogy az általános mivelődés fejlődésének megadta lehetősége alapját. Ez csak egyike azon vívmányoknak, melyeket bőségesen érvényesítettek a keresztes hadjáratok.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a keresztény népek drámáinak bölcsője a keresztény egyház maga. — Nagyön könnyen vonhatná az eddig mondottakból valaki azt a következtetést, hogy tehát a keresztény egyház felállta előtt dráma nem létezhetett; míg más valaki utalva a görögök s általában az ókori népek drámáira, állításunkat meghazudtolná; mert — úgy mondja — a keresztény népek az ókoriaktól nyertek példát, nem volt ehhez a keresztény egyházra szükségök. Mindkét nézetre vonatkozólag legyen szabad megjegyeznünk, hogy valamint a keresztény népek drámáik bölcsőjét a keresztény vallás szertartásaiban lelik, úgy az ókori népeké saját egélyök külsőségeiből származik. Nem a vallás minéműsége vagy milyensége, hanem a nép azon miveltségi foka, melyen saját, minden irányban kifejtett önálló egélylyel bír, — az a dráma keletkezésére nézve a mérvadó. Tehát a nép miveltségétől s az ennek kifolyásaként tekintendő egély tökéletességétől függ a dráma fejlődése. (Folyt. köv.)

A boldogságról.

„A pókháló legvékonyabb szála vastag kötél, azon finom kötélhez képest, mely az embereket a földi boldogsággal összeköti: kettészakad az a légnek legkisebb lendületére.“ Young.

Mit tesz ez a szó tulajdonképen hogy: boldogság? avagy a boldogság csakis egy elérhetetlen, soha nem is létezett, örökké sovárgott eszme, melyet egy tündéralom következtében varázsolt maga elé az agy merész röptü fantáziája!

Ah dehogyan!

A mai modern világ hitvallása szerint boldogság létezik s annyit jelent hogy: pénz.

Az, akinek pénze van, mai időben vehet mindent, szerezhethet magának állást, rangot, érdemjeleket, sajátjává tehet minden ily boldogító (?) históriákat, megveheti magát a becsületet is: hiszen a gazdag emberről lepattog a becsstelenség s a szegény emberre tapad az! Tények igazolják ezen állításomat!

Ha szegény vagy, lehetsz tiszta mint a napfény, foltot találnak jellemeden az emberek, lenéznek, megvetnek, nem becsülnék.

De azért ne irigyeld őt te lenézett, megvetett szegény, ne irigyeld a gazdag emberek boldogságát, mert

szerzett legyen bár meg mindent, mi e földi életet csak széppé teheti, de azért a legföbbit, a legvalóbbat, melylyel te szegénységed közepette birsz — a lelki boldogságot, — meg nem szerezhethi.

Hisz az anyagi jólét csak mámor, mely részegít s midőn a mámor elmulik, sívár üresség marad utána.

Hasztalan igyekszik új mámorral hitegetni lelkét, az is elmulik s midőn föleszmél, látja, hogy a pénz és gazdag jólét közepette nyomorultabb annál a szegény vak koldusnál, ki palotája szeglet-kövén várja, hogy kalapjába pár krajczárt dobjanak.

Kinosan érzi, hogy neki, ki mindig a boldogságot hajhászta, mert — hite szerint — kezében volt az eszköz annak elnyerésére, soha egyetlen boldog pillanata sem volt. Nem volt, nem lehetett, mert az anyagi jólét nem elégítheti ki a lelket, nyugalmat annak csak a költészet édes ihlete ad.

Jól mondja arany-tollú Aranyunk :

Mi a tűzhely rideg háznak,
Mi a fészek kis madárnak,
Mi a harmat szomju gyepre,
Mi a balzsam égő sebre,
Mi a lámpa sötét éjben,
Mi az árnyék forró délben
S mire nincs szó, nincsen képzet,
Az vagy nekem, oh költészet!

Költészet mellett a szegénység nem lehet teher.

Nem szül ez mámort, mint a gazdag bőségben uszó jólét, mely kábit; mert égi csepp az, mely melegít és lelkesít és meglegeledést szerez.

Már pedig, mi más lehet a boldogság mint meglegeledés!

Mily boldog az én szomszédom — mondja valaki — s mennyivel lehetne ő még boldogabb, ha azon jót, amit bir, igazán tudná fölhasználni és érvényesíteni.

Ez utóbbit helyesen mondád ő róla is, önmagadról is; de hát vajjon az előbbit? Kérdezd meg csak őt, hidd el nekem, hogy nemmel felel vagy ha igent mond, ellentmondana vánkosa.

Avagy legyen hát oly boldog, mint a milyennek gondolod; fogadni mernék, hogy ha elfoglalnád helyét, nem volnál meglegeledve a cserével s ez annyit jelent, mintha mondanád: én boldogabb vagyok, mint ő, vagy legalább az lehetnék, ha igazán föl tudnám magam találni helyzetemben.

Beszéljen bárki bármit a szegénység- és egyszerűségről, boldog lehetsz, mert annak magva, hidd el, a szivben van elvetve.

„Aki boldogságot akar házánál — mondja Zschokke — mit se adjon a szerencsére.“

Mit munkás kezed, eszed, és szorgalmad szerez, az bizonyosan a tied, de amit a szerencsétől vársz, nem lesz a tied.

Ki önmaga nem képes boldogságát megteremtteni, balgaság más embertől várni azt.

Erdélyi Mikes Róza.

A zárdaszüz.

Övérüket gyászolva zárda-szüzek
Halvány ajakkal zengik: Miserere!
Kulesolt kezekkel, szomorún borulnak
Az oltárlépeső jéghideg kövére.

Agg zárdaszüz ott nyugszik ravatalján,
Végét elérte hosszú, földi hareza —
A szentelt gyertyák oly búsan lobognak
A kiszenvedett, márványhideg arcza.

Oly megható e siró, bús zsolozsma,
Mitől a templom boltja visszaeszket —
Egy ifju, halvány zárdaszüz kezébe
Göresösen szoritja a kis keresztet.

Fojtott zokogásától reszket arcza,
Lopva pereg a köny mindkét szemére;
Halkan mormolja: Oh tennétek engem
A ravatalra! — Rázeng: Miserere!

Aradi József.

Az én történetem.*)

— Beszélyke. —

Kenessey Gizellától.

Milyen ropogó, süvöltő, didergő téli idő van ott künn, most csatázik a tél a tavasszal. — Nehéz tusa! De alig nehezebb annál, melyet én vívok magammal a fölött: oda üljek-e kis feleségem mellé, ki ott az ablaknál öltöget vagy felhasználjam a nyugvás idejét s megírom nagyon tanulságos élettörténetemet? — Ez utóbbit teszem, hisz nekem is kell valamit áldoznom a közjóért.

Nem fog ebből senki okosabb lenni, — bizonyára mondom, nem, — nem lesznek benne nagyszerű jellemek, kiknek láttán lelkesülni tanuljon; — érzékeny tanteok ne készítsék zsebkendőiket, nem lesz ezekre sem szükség. És mégis — megérdemli a fáradságot, hogy ilyen viharos téli estén, mikor nem lesz egyéb dolguk, elolvassák!

Hogy bemutassam magamat, jelentem, hogy én jelenleg ispán vagyok a k....i uradalomban, de ha az isten nagyon felviszi a dolgomat, hát még tisztartó is lehetek! Vagy úgy — ezer bocsánat; nem tartottam meg a dolog rendjét, hisz tulajdonképen nem az a kérdés, hogy mi vagyok s leszek; hanem hogy mi voltam?! Hát kérem,

*) Kedves kis munkatársunktól már volt alkalmunk egy sikerült költeményt is bemutatni, mely elismeréssel fogadtatott; ime egy kedélyes kis beszély, mely szintén hivatottságáról tanuskodik.
Szerk.

biz én is csak olyan sivalkodó, porban játszó gyerek voltam, milyen százával terem R. falucskában. Csupán csak abban különböztem tőlük, hogy én nemes nemzeti és vitélő Haluska Márton uramnak egyetlen elkényeztetett csemetéje valék. Édes apám-uram különben becsületes csizmadia mesterember volt. Hogy a lábtyük soha sem illettek a megrendelők lábaira, az nem az ő hibája volt! hanem azé az ökörbőr, melynek nem volt elég esze a kívánt mérték szerint nyújtózkodni. Az urak ezt persze nem vették számba, megszidták az inasukat, hogy ilyen cipészt rendelt nekik, azok megszidták édes anyámat, az megverte az inasokat, ezek kitöltötték boszujokat a kis leányokon, kiknek az utcán fülükbe kurjongattak.

Mindennek pedig az lön a következménye, hogy az uraság mással csináltatta cipőit s az inasok elsöktek. Ezzel azonban koránt sincs az mondva, hogy a csőr-pörnek vége lett; mivel édes apám oly nagy szükségét érezte ennek, hogy azután anyámasszonyjal békétlenkedett. Ebben az időben édes öreg anyámnak, kinek már csak bóbítás főkötőjére emlékszem, az az okos gondolata jött, hogy elpályázzván, összes birtokát nekünk hagyta.

Nem volt biz az valami herezegi uradalom; de édes apám mégis úgy megörült ennek a pár hold földnek, hogy rögtön sietett szive örömet kedves komájával, a közeli csapszék koresmárosával közölni. — Pár óráig időzhetett nála s e közben, valószínűleg a viszontlátás feletti örömeben, megütötte szegényt a guta. Jaj de szép temetése volt, az egész czéh kirukkolt, a kántor pedig éppen egy negyedóráig csavargatta a „c“-ét. Ugyanez alkalommal beszélt anyám a rektorral, Hóka István urammal is s fényes tallérokka adott nyomatékokat beszédének; előadá, hogy lelke fiacskáját, már tudniilik engemet, hajlandó volna hozzá feljártni, ha a rector ur megigéri, hogy a vonalzónak velem szemben lehetőleg békít hagy.

Ettől a naptól kezdve aztán hűségesen eljártam az iskolába — talán hogy tanuljak? óh dehogya! Hanem hogy édes mama tallérjainak bűvös védelme alatt a legfurább csinyeket kövessem el. — Képes könyvből kivágott birkával ékesítém fel rector uram kabátját s ő az egész falu szeme láttára, öntudatlanul magán viselé jelvényét. Viz-

zel töltögöttem tele a tintatartókat s roppant geniálitással egy gömböt rajzoltam a táblára, melynek a föléről lecsüngő két O betűről minden okos gyerek eltalálhatta, hogy számár akar lenni, azután ékes betűkkel beleirtam rector uram nevét. — Mikor aztán ilyeneket elmondtam otthon édes anyám-asszonynak, úgy nevetett neki, hogy a könyei is csorogtok, — eszes fiacskának nevezett s a legközelebbi vásárban olyan pitykés gombos dolmányt vett, hogy a biróék Józsijának sem volt szebb. Egyszer azonban mégis rajta vesztettem. Rector uram nem eresztett haza ebédre, mert daczára, hogy már négy év óta tapostam iskolája földjét, nem tudtam meg mondani, hogy a párducz madár-e vagy hüllő? Ez több volt, mint amennyit én elviselhettem s boszum nem is késett. Tele hintém borsóval az iskola földjét s mikor Hóka uram ijesztő pálezájával belépett, egyszerre eltűnni érzé maga alól a talajt s torzonborz szakállával megsepré az iskola földjét s valahányszor felakart kelni, mindannyiszor csak ismételnie kelle e mütétet. Az egész gyermekserég hős magammal élén hangos hahotában tört ki, hogy a falak viszhangzottak s a nagy vidámságban a padok feldőltek.

De óh szörnyűség, — rector uram lábára állt és a páleza gyors tánczot kezdett járni, ami magában véve még nem volna szörnyű; de az a páleza tánczhelyéül a mi ködmenünket, különösen pedig az én pitykés dolmányomat választá. Anyám magánkívül volt a tanító neveltlensége fölött s mindjárt másnap összepakolván lelke fiacskáját fölívé magával R.... be tanulni. Jaj itt már nem lehetett úgy paczkázni professoraimmal, mint otthon a rectrammal.

Sok hosszú év telt el — de nem panaszkodom rájuk! — Vigak voltak, nagyon vigak. — Hogy valami sokat tanultam volna, azt nem mondhatnám, — e helyett megtanultam művészien pipázni, toasztokat mondani, udvaroltam a professorom leányainak, verseket irtam hozzájuk, — a többit biztam anyámasszony mindig nyílt erszényére.

Elég az hozzá, hogy bevégeztem az iskolákat anélkül, hogy az asinus-on kívül egyéb latin szót letudtam volna hibátlanul írni; de igaz, még az A-t is megismertem 100 görög betű közül is.

(Vége köv.)

V Dengi János költeményei.

— Ismertetés. —

(Költemények. Irta **Dengi János**. Budapest 1878. Aigner Lajos bizománya. 87 lap. Ára 1 frt. 20 kr.)

Aki figyelemmel kísérte az utóbbi évek lefolyása alatt mindazon eseményeket, melyek a magyar költészet irodalom terén fölmerülének, bizonyára azon meggyőződést szerezte magának, hogy — habár nem mondhatók is meddőknék amaz évek, — de semmiesetre sem valának olyanok, hogy a létrejött elmetermékek minőségével éppen olyan elégedettek lehessünk, mint a mennyiséggel.

Fiatal, kezdő egyénektől, egymás után jelentek meg a kisebb-nagyobb költeményfüzetek; olyanoktól, kik, míg hazánk koszorus lantosai a multban kiérdemelt babérokon pihenék a fáradalmas évek nehézségeit, vállalkoztak Ikarusokká lenni! A nap felé, a Parnassus tetejére igyekeztek jutni, a legtöbbször azonban a nélkül, hogy beteges képzelődésüknél egyéb birtak volna. Az ilyeneket nevezik a fővárosi sajtó szigorú ítészei szárnypróbálgatóknak, bárha a tulságbavitt szigorúnál fogva, nemritkán megesik, hogy ép olyanokra mondják ki szánakozva azt a kicsinylő nevezést, kik későbbi működésükkel a legélénkebb czáfolatot szerzik számukra!

Irodalmi viszonyaink közt a szárnypróbálgató törekvést én igazoltnak találok. Nagy költőink a lehető legkevesebb alkalmat nyújtják arra, hogy a költészetkedvelők gyönyörködhessenek elmetermékeikben s az ifjabbak közül azok, akik jóhangzást biztosítottak nekik, csak néha, elvetve adnak magukról életjelt. Ily körülmények mellett, az e téren támadható igényeket úgy kell a költészet barátainak kielégíteni, amint éppen lehetséges. Figyelemre méltatják tehát a fejlődésnek indult fiatal tehetségek buzgó törekvését s érdeklődnek, hogy a küzdők közül hány és mikorra forrandja ki magát?

Az ilyen hivatással bíró, kezdő egyének nem nagy számmal vannak s nem tévesztendő össze azokkal, kik a vidéken gombamódra szaporodó vegyes tartalmu lapok hasábjain izetlen önképzőkori hangon s érzellemmel, hamis páthószszal zengik „hozzá“ a „kesergő szerelmet“, kik sem tehetséggel, sem semminemű hivatással nem bírván a költészet terén, annyira sem jutnak el, hogy a tekintélyes fővárosi szépirodalmi lapok valamelyikében felléphessenek. Az ilyenek maradnak mindenkorra az illető vidéki lap igazán szánalomra méltó troubadourjai, kiktől a fővárosi lapokban csak a szerkesztői üzenetben vagy a „csodabogarak“ rovatában találhatni töredékeket. — Ezeknek törekvése siphusi munka, — mert a Parnassusra soha sem jutnak el.

Míg ez utóbbiak minden vidéken legiós számra teremnek, addig a fentebb méltatottak aránylag (és természetesen) kevesen vannak. Ilyenek Koroda, Reviczky,

Zichy, Gáspár, Vay S., Endrödi, Szabó Endre, Rudnyánszky és még a helyszüke miatt meg nem nevezhető öt-hat fiatal író. Ezek közé tartozik Dengi János is, ki a mult napokban adott ki eddig megjelent költeményeiből egy 87 lapra terjedő elegans füzetet.

Dengi János az én tudtommal mintegy két évvel ezelőtt lépett föl költeményeivel a jelesebb vidéki hirlapokban s alig egy év letolyása után, nem csak a haza különböző vidékein megjelenő jobb hirlapokban, de több a fővárosban megjelenő szépirodalmi lap hasábjain is gyakran lehetett találkozni nevével, néhány üde hangu, csinos alaku s nemes érzelemtől áthatott költemény alatt.

Egy év óta is nagyon sokat irt s a jobbakból rendezett most sajtó alá 46 darabot.

Megjelenése óta nem olvastam róla valami bővebb bírálatot s bár elhiszem, hogy fog akadni különösen a fővárosban olyan bírálója, ki nem érdemelt kicsinyléssel nyilatkozik e költemények felől, mindamellert erősen meg vagyok arról is győződve, hogy a becsületes törekvést, a valódi tehetséget nem elnyomni akaró, de pártolni és buzdítani szerető ítészet, ha nem is nyíltan, de önmagában bizonyára elismerendi azt, hogy e füzetkében találkozhatni olyan sikerült költeményekkel, melyek szerzőnek elismerést biztosítanak.

A szerző költészete olyan, mint a legtöbb fiatal költőé, kiknek tehetsége még nem forrta ki magát.

Az ifju költők kiváltsága erősen búsongni és keseregni az élet esélyei fölött. Lelkükre az Ányos és Madách-féle költészet sokkal nagyobb behatással van, semhogy az alól idejekorán menekülni tudnának. A Madách-féle sötét, borongós eszmék fájdalmas hatása szerzőnk keblét sem hagyá nyugodtan s mindaz, mi az előttem fekvő füzetben hatni, sőt merem mondani gyönyörködtetni tud, az mind ilyenemű hatás szüleménye, hol a bánatos lélek s a végtelenül szerető szív a veszteségek és a fájdalmak között, megindító őszinteséggel beszél el a kínzó gyötrelmet, a nehéz fájdalmat.

Boldogtalanság és az e miatt keletkező fájdalom vonul végig a szerző legtöbb költeményén. Boldogtalan szenvedő volt mindig, melyről igen szépen mondja „A szenvedő“ ezimű versében a 10. lapon hogy:

Ide s tova elröppen ifjuságom...
S a boldogságot meg sem izlelém!
Mennyit fáradtam, türtem e világon
S csepp enyhülés sem mosolygott felém!
Mikor lesz vége már e szenvedésnek?

— — — — —
Az örömet már mikor éldelem?

A folyton tartó szenvedések lesújtó hatalma alatt azt hiszi, hogy a boldogságra már nem is érdemes; látja, hogy mindaz, mit az emberiség nagy czéljának eléréseért tett — haszontalan s a mély és valódi fájdalom keserü hangjain tör belőle ki a panaszos kérdés:

Hát kin, lemondás, átvirasztott éjek
A jutalomra érdemetlenek?
Meddig türjek még és meddig reméljek
S bús könyeim meddig ömöljenek?

A gyermekkor, mely másnak oly édes, oly végte-
len boldog volt, az neki komor és hallgatag, melyről
igen szépen jegyzi meg szabatos rövideggyel, hogy:

Nem volt e kornak egyetlen virága . . .

Letarolta azt a korai szenvedés!

A gyermekkor édes örömei „a rózsás liget és a
dalos tavasz“ ismeretlenek valának előtte, hisz körötte

Sötét korongott már akkor . . .

És dörgött fenn az égiháboru.

Remélt, türt és várt, de haszontalanul, mert

A béborult ég már ki nem derült . . .

Villám cikázott a vad éjszakába

S hite hajója már-már elmerült!

Kivált szép e költeményben a fokozatos emel-
kedés, mely, tisztán keresztülvitvén, mélyen megin-
dító hatással van az olvasóra. Minő szép emelkedés
van például a fentebb idézettek után következő szak-
ban, ítélje meg a szives olvasó:

És jött a kor: az élet ifjusága,

Melytől e szív még valamit remélt . . .

És jött az orkán, mindent összevéga,

Talán még azt is, ami már nem élt;

Levéltelen fát és letört virágot

Többől faesart ki s a viharba vitt . . .

És itt hagyott egy gyászos pusztaságot

S vérző szívemnek égő kínait! . . .

E nagy csapások után sem szűnik meg tovább is
remélni, hogy, ha később, de mégis eljövend a boldog
pillanat, midőn mosolygni fog reá a mennybolt, midőn
a boldogságot tán megízleli. És azért mégis befejező
négy utolsó sorában ódai emelkedettséggel egészen
szivigható hangon mondja a sorsnak, hogy

Ne add, ne add még, bár esengve kérem,

Késleltesd még e szent pillanatot,

Tudom, hogy ezt a perczet túl nem érem:

A kéjzerttől összeroskadok . . .

Meg vagyok győződve, hogy e költemény nem té-
veszti el hatását egyetlen érző szívvel bíró olvasóinál
sem s én ugy találtam, hogy mind az eszmék szépsége,
mind a külalak tisztasága, kerekdedsége, a valódi mély
érzelemtől áthatott költeményt, a füzet legkiválóbbjává
emelék.

Mint a szerelem dalmokát is a fentebb jelzett sa-
játóságok jellemzik Dengit. Szeret, forrón és véghe-
tetlenül, (mint minden fiatal költő) és szerelme remény-
telen, bánatos, lemondó. — Igazolják ezt a „Valahány-
szor arczképedre nézek“ (6 l.) s a „Jól van, lemondok
rólad“ (31 l.) című költemények, melyek a „Körülte-
d bolygok“ s a „Találkozánk“ címűekkel együtt a füzet
jelesebbjeit képezik az említett genre-ből, melyeket a
kényesebb ízlésű olvasók is örömmel élvezhetnek.

Őszintén szólva Dengi csakis ezen vagy a szoro-
sabban ezen fajhoz tartozó költemények írásában van
igazán otthon. Itt mutatkozik nála a határozott hiva-
tottság s a jövőben szép reményre jogosító tehetség. A
más fajú versek, a melyekben humoros és enyelgő akar
lenni — határozottan gyengék. A Szabó Endréhez írott
versek, az Irénke s több ilyenműek a füzetben csak
töltelékek, melyekben a könnyű folyáson kívül semmi

érdem nincs, sőt a fentebbiek olvasása után e bizar
contrast kedvtelenséget idéz elő az olvasóban.

Ez utóbbi versekben Denginek egy gyöngé-
jére is akadtam. Ez nem egyéb, mint az, hogy egyik-
másik jobb költőnk némely nevezetesebb verseinek be-
hatása alatt áll. Ez azonban még nem olyan nagy baj
volna, ha rá nem kényszeríté tehetségét még arra is,
hogy Szabó Endrét utánozza. Az utánzás soha sem te-
remthet kedvező eredményt az utánzóra; különösen az
olyan esetben, midőn az utánzott is egy másik — na-
gyobb költőt (Berangert) utánoz — halványan és kevés
sikerrel.

Találunk még e füzetkében egy pár hazafias szel-
lemű darabot, melyekben a valódi érzelmet a tulságba
vitt pathósz több helyen elnyomja. — Idő és tér befe-
jezésre kényszerít bennünket. Részletekre kiható bírá-
latot nem, csak ismertetést akartam közölni a fiatal
költő első önálló füzetkéjéről. A szerző föllépését tu-
domásul veszi a közönség és az ítézet. Szerzett ma-
gának arra nézve elég érdemet, hogy további műkö-
dése a megillető figyelemben részesíttessék, mind a két
részről. Vegye tekintetbe az elismerés szavai mellett
a jóakarató figyelmeztetéseket is, melyeket később mint
már ismert költő, midőn tehetsége a forrongás befeje-
zéséhez közel leend, midőn a „jelen bűját édesíteni“ da-
lolni fog — kellően érvényesíthet.

Excelsior!

Szombati János.

Giardinetto. *)

Budapest január 7.

(B. A.) A főczermóniás mester alegujabb eseményekről
uj coupletteleket fog énekélni. — Szerdán a „Sárga Csikó“
megy (!) „Soldosnéval.“

A népszínház deszkáin a „Sárga Csikó“ járja.
Van is teltház, megelégedhetik Csepreghy. Kár, hogy
Tamássy nem szerepel benne.

Valaki azt kérdezte minapában e darab előadása
előtt, hogy „ki lép fel a — czimszerepben?“

Egy más valaki pedig „egy észrevételt“ tesz a darab-
ról. Valószínűleg koresmáros, de mindenesetre üzletember.
A Hólyagos-esárdában ugyanis Csorba Márton uram
méret magának egy iteze bort, meg is izleli, de nem fizet. S
a koresmárosnak nem is mondja, hogy „aufschreiben“ és
távozik. A esárdás okvetlenül rosz csapláros vagy derék
emberbarát.

Sziklai Emilia kisasszonyt kezdik dicsérgetni a
lapok. S most csakugyan elfogulatlanabb a megjelenése, bát-
rabb és határozottabb a játéka. Ideje, hogy nagyobbcska
szerepben is felléphessen. De ebből nem következik, hogy
oly szerény és szemérmes leánynak, mint a kisasszony,

*) Mult számunkból térszúke miatt maradt ki. Szerk.

Avelin szerepet kell adni, mint történt utóbb a „Kisasszony feleségem“-ben.

* * *

Ezer áldást és szerencsét kíván az új évre Sággh József tanár ur minden halandónak, de kivált azoknak, kik a „magyarzenészetilexikon“ türelmes előfizetői. Ezt a jó kívánatot onnan sejtjük, hogy új évre jelent meg a munka második füzeté, holott az utolsó — ötödik — füzetnek is még — tavaly kellett volna megjelennie. A nemes filantróp bizonyára a következő új évre jelenteti meg a harmadik füzetet, azután ismét a következő évre a negyediket és az arra jövő új évre az utolsót.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(K.) **Január 11-én.** Mezey Péter újonnan szerződött tag felléptéül adatott: „**Ki a 40,000 forint**“ című 3 felvonásos bohózat.

A főszerepben: Szuszi urban, Mezey P. mutatá be comical tehetségét s amennyire egyetlen szereplés után ítéletet hozni lehet: nem csekély sikerrel. Comicusra különben is régóta nagy szükség volt, maga e körülmény teljesen indokolja szerződését.

Toldy, Lovászi, Vezéri igen jól működtek.

Január 12-én Hugó Victor 5 felvonásos drámája: „**A király mulat.**“

Hugónak erősen királyellenes nézetei csak olyan határozott kifejezést nyernek e műben, mint a legutóbb látott: Hernaniban. A királyt, I. Ferenczet, (kit Toldy igen megfelelőleg és csinosan személyesített.) oly kicsapongónak, oly utálatos léhának és megvetésre méltónak festi, hogy, midőn a darab véget ér anélkül, hogy büneiért meglakolna, méltán tekintjük azt befejezetlennek, érezve az igazságszolgáltatás hiányát.

Egyébként a mű tökéletes *reminiscentia* Verdi „Rigoletto“-jára, tárgyban és kivitelben egyaránt. Triboulet, a király bohóca, (Lovászi) egy bravó által megöletni akarja Ferenczet, mivel leányát: Blanchet, (Törökné) elcsábította. De a király ép böljével menekül s helyette a szerencsétlen leány lesz az áldozat. Ha oly szembeötlő nem volna Hugó tendenciája, méltán róhatnók meg ily idegrázó s igazságtalan fejlődésért; azonban így be kell látnunk, hogy ha hibázott is mint költő: készakarva hibázott, midőn tulsulyra engedte jutni darabjában a republicanust, szemben a költővel, szemben az emberrel.

Lovászi a k jobban és szebben sikerült festenie a vérig sértett atyát, mint a kaczagó és kaczagató bohóczot, jóllehet általános hibája, hogy feltűnő erejű hangját gyakorta ott is a keleténél jobban igénybe veszi, hol a suttogás vagy fojtottabb beszéd volna inkább helyén.

Törökné újból kitűnő jelét adta művészi alakító tehetségének s különösen az atyjával való jelenetekben oly szépen eltalálta a szív valódi hangját, hogy még a hidegebb keblükben is valószínűleg sikerült a részvét meleg érzetét felébresztenie. Mikor pedig a király iránti szerelméről szólott, még akkor is, midőn már belátta meg-

csalását, jóformán nem tudtuk, hogy a melegen érző nőt vagy a művésznőt bámuljuk-e jobban?

A többi szerep többé-kevésbé jelentéktelen.

Január 13-án Csepreghi S. legújabb népszínműve: „**A sárga csikó.**“

A darabra, miután a napokban ismét látjuk és pedig mint hiszszük: szabatosabb és összevágóbb előadásban, még visszatérünk; — egyelőre csak annyit, hogy nemcsak Csepreghi minden művénél és firkálmányánál határozottan jobb és tökéletesebb, de sőt bizonyára az újabb népszínműirodalom feltűnőbb termékei közé tartozik, úgyanyira, hogy megtekintését a legőszintebben ajánlhatjuk. A benne előforduló dalok között is néhány igen csinos és kedves találtatik, amelyek szintugy, mint a darab maga, általános tetszést arattak.

Január 14-én a „**Kapitány kisasszony**“ 15-én a „**Böregér**“. Végezetül néhány szót „*pro domo.*“

Bizonyos felszólalások és czélzások következtében, melyek szerint mi az operettek halálos ellenei gyanánt vagyunk feltüntetve és olyanokul, kik csupán a drámákban és szomorujátékokban találunk élvezetet, — utalva összes, e tárgyra vonatkozó közleményinkre, amelyekben különben is kijelentettük, hogy „nem akarjuk az operettek eltörlését,“ újból határozottan nyilatkoztatjuk: hogy mi „háborut“ csak az operettek gyakran minden kritikán alul álló, a józólést és a tiszta erkölcsöket nagyban sértő szövege ellen indítottunk, a magyar tisztesség nevében követelve a selejtes vagy éppen trágár kifejezésektől való megtisztításukat, hogy „magyar közönség előtt, magyar közönséghez méltóan adassanak elő.“

A zenének és éneknek mi csakugy barátai, kedvelői vagyunk, mint bárki más s éppen ez az oka, hogy ama csakugy, egész általánosságban, ellenünk intézett szemrehányásokat szó nélkül nem hagyjuk, bár másrésről készséggel beismerjük, hogy a jó drámákban és szomorujátékokban valóban élvezetet találunk.

Különben mindazok, akik velünk ellenkező nézetben vannak, meglehetnek győződve, hogy megjegyzéseinkben, figyelmeztetéseinkben és általában felszólalásainkban a legtisztább jóakarat vezérelt, menten minden érdektől, minden mellétekintetektől és legkevésbé óhajtuk, hogy ebbeli „actiónk“ akár a színügyre, akár szintársulatunkra a legcsekélyebb káros hatással legyen. Sőt ellenkezőleg!

Irodalmi és művészeti hírek.

Majthényi Flórától szinpadunkon közelebb egy háromfelvonásos vigjáték („A gyógyhatás“) fog előadatni. Szerkesztőnk már át is adta az igazgatóságnak. „A magyar nők gyermeklapja“ című hetilapjából már két szám megjelent, közelebb bővebben méltányoljuk.

Pósa Lajos, fiatal költő, egy kötetet sajtó alá rendezett verseiből. Előfizetési ára „egy rongy forint,“ mely Budapestre IV. ker. zöldfaútcza 37. sz. 4. ajtó alá küldendő.

Irja W . . . y Géza.

Mult csütörtökön tartatott meg a jogászbál! A kősöntyüs Terpsichore nemcsak X és Y urhölgyeket, hanem a komoly Themist is táncba vitte; reggeli fél-nyolczig jártak együtt a kállói kettőst, pardonne! — cotillion volt! És én nem voltam a jogászbálban! Másnap, pénteken délelőtt a kimaradtakat így szolították meg a corzon az ismerősök: Nem voltál a jogászbálban! Miért nem voltál? És ez, tessék elhinni, óriási nagy vád! A jogászbált elmulasztani! Oh te pária! E mulasztást nehezebb igazolni, mint bármely academiái absentiat! És minthogy a „miért?“ és az „azért“ között a casuisticának óriási boglyái vannak fölhalmazva, ezekkel nem terhelek senkit! Elég az hozzá, hogy hatalmasan kelle érvelnem, míg magamat ez ügyben tisztáztam.

De ha már elpuskáltam is a jogászbált — gondolám — a reconnaissance-visiteket el nem mulasztom és délfelé csakugyan megindultam a körutra! Oh nincs a világon kellemesebb valami, mint egy reconnaissance visite! A régi görögök és rómaiak Bachust nem oly profánul ábrázolták hordón nyargalva és rezes orral, mint mi szoktuk; hanem gyönyörű ifju alakjában, kinek arcán az édes mámor rózsafelhője ült, festői rendetlenségben leomló gazdag fürtei közül szőlővenyige lombja kandikált elő, nagy hosszupillás szemhéjai félig le vannak csukva és szép metszetű epedő ajkai félig kinyilva! Nekem ez a vaticani átszellemlült Bachus-arc jut eszembe, valahányszor reconnaissance-visitre megyek! Láttatok-e már tánczittas ifju hölgyet, midőn ez a bált követő nap déli óráiban a rokon vagy ismerős látogatókat fogadja és ha láttatok az én elragadtatásomat osztani fogjátok! Nincs aestheticailag szebb látvány, mint egy a bál éj fáradalmait — félig kipihent leányalak! Arczvonásain, természetén, toilettején, gondolatmenetén, beszédén, szóval egész lényén még az átélt bálj tánczviharának, zenehullámozásának és egész fénypompájának gyöngéd rembrandti félhomályu bágyadt clair de urie-je van szétáradva! A szépségnek, az ifjuságnak, a szellemnek e ködmámoros hamva szászorta szebbé tesz a nőt! Azért imádom a reconnaissance visiteket — és azért ajánlhatom a szépelgők akarom mondani, a szépészek figyelmébe.

Debreczen kitett magáért! Kérem ne tessék e három szóban rejtett gunyt keresni! Debreczen csakugyan kitett magáért! Chronicát írok, mely van oly hiteles, mint akár az „Anonymus Belae regis notarius-é“ Gyakran szemetszurhattak már többeknek azon könyv-nyomatok, melyek halhatatlan Petőfinket, az óriás lantost egy nem kevésbbé óriás boglyakemenceze szomszéd-ságában ülve és egy alacsony szalmaszékén magas röp-tü költeményeket írva — állítják szemünk elé! No tehát

ezen természetes boglyakemenceze és az a foszlányos szalmaszék a Debreczen városi fekvőségek és ingóságok statisztikájában keresendő! Igen! Petőfi szerette Debreczent, bár nem voltak benne aranynapjai. De f. é. január 10-én Debreczen is megmutatta hogy nem feledte a hajdan benne nyomorgott nemcsak boglya kemenceze melletti helyet érdemelt nagy lantost. A nevét viselő társaság alapító tagjai közé enapon 100 frttal lépett be! Le a kalappal uraim! — a hölgyeknek elengedjük a tisztelgést; — Debreczen nem csak volt, hanem lesz is! Mert Debreczen kezdi tisztelni a magyar irodalmat! Ez áldozatkészséggel halhatatlanná tette magát!

Bizony pedig szép dolog is az a halhatatlanság! A nagy tettek halhatatlanná tesznek egyest és testületet, költőt és királyt egyaránt! Victor Emánuel is letette földi koronáját, de azért művében az „Unita Itáliában“ mégis örökké fog élni. Pedig mily könnyen megtörténhetett volna, hogy e halhatatlanságtól elesik vala! Igen! a hős királyt, még mint herezeget — mindig a legbátrabbak között az első sorban küzdvén — a novarai csatában mellén golyó érte! Savoya herezege érezte a halál fulánkjának ütődését, de kikerülé annak szarását! Kérdezitek hogyan miképen? Válaszolunk is e kérdésre! Victor Emanuel tisztelte és szerette az irodalmat és különösen Sahillert! Tell Vilmos kötete, melyet a fejedelemfi mint kedves olvasmányát keblébe dugott — fölfogta a halálos golyót! A könyv a végzetes golyó által átfurva még ma is mutogattatik a florenczi királyi palota azon szerény földszinti helyiségeiben, melyekben a megmenekült herezeg később mint Olaszország egyesítője és imádott királya lakott! Tiszteljétek az irodalmat — mert az halhatatlanságot biztosít!

Korcsolyaegyletünk is mozog! Lesz később bál és január 27-én díj-verseny a jégen. Az e nemes sportot üzők már fenik a korcsolyájokat! No csak füstté vagyis vízzé ne váljék még tervök és regatta ne legyen belőle.

A debreczeni jogászbál.

— Január 10. —

Már hetekkel ezelőtt jelent meg a lapokban a leányszíveket minden évben sebesebb dobogásba hozni szokott azon örvendetes újdonság, hogy Debreczenben a jogászbál jan. 10-én fog megtartatni. Erre Fama kisasszony, fölveve legszebbik köntösét, körutra indult. Legelőször is végig futkározta egész Debreczen összes utcáit mindenlányas és szép asszonyos házba bekiáltva: Január 10-én jogászbál lesz! Azután felült a vasutra, hintóba, elment lóháton és gyalog a közel és távol vidékre, mindenütt harsányul hangoztatva e bűvös szavakat: „Január 10-én Debreczenben jogászbál lesz!“ És e bál bizonyára gyöngymulatság is lesz! Ez az egyetlen tétele a jogászoknak, melyet nem nékiek kell megvédeniök és melynek bebizonyításában nem a demosteneti, hanem a rózsaaajak indokolása dönt! A tündérhir hallattára a már bált látott és még bált nem látott lenvirágszin és kökényszemek titkosan összemosolyogtak: „Oda jó lesz elmenni, oda el kell menni!“ És megkezdő-

dik a lányas házaknál a nagy stratégiailag kiszámított valóságos hadi tactica szerinti rendszeres ostrom, mely azzal végződött, hogy a leányok ellenálhatlansága következtében először is kapituláltak a mamák, azután, — mint közönségesen történni szokott — a papák is megadták magukat. Igaz, hogy ez utóbbiak csak sohajtozva tették le a lebeszélés ellenfegyverét és csak nagy nehezen voltak capacitálhatók, hogy absolut becsű austriai értékű „bankjegyeiket“ az előttük csak relativ becsű biró báli — „metalliqueert“ becseréljék; de végtére ők is beleegyeztek a valuta e rendezésébe, úgy okoskodván, hogy, hátha mégis megjövendelmezi ezen befektetés a kamatokat! Nemsokára kézbesítették a báli meghívók is, ellenjegyezve a báli cabinet tagjai részéről! Becses és jóhitelű papír! Olyasféle kis elsőbbségi kötvény, melynek szelvényeit azonban egyelőre maguk a részvényesek fedezik! És tény, hogy e szelvényeket honorálták is minden oldalról becsülettel; már hogy eredményképen a debreczeni elite bálók koronája, az idén a színházban megtartott jogászbál fényesen sikerültnek mondható. Bálanyaként Zoltán Ferenczné ő nsga szerepelt, ki nehéz fekete selyem bársony robeot sárga betéttel és fején gazdag strucztoallas diszt viselt. Az ő kitörő örömmel és a zene üdvözlő fölharsanásával fogadott, fél tíz óra felé történt megjelenése a díszelményen jelül szolgált a bál megkezdésére. A bálteremben következőket sikerült följegyezhetnünk:

*

Aron Manoné, Áron Ilka, Balássy Biri, Balássy Ilon, Bartók Imréné, Bethlen Mikó Róza, Békéssy Lászlóné, Budaházy Istvánné, Budaházy Anna, Budaházy Albertné, Brukner Karolin, Butykay M.-né, Csanády Ödönné, Csanády Ilona, Csanády Piroška, Csapó Gy.-né, Csapó Etelka, Csiffy Kata, Dalmy Etelka, gróf Dessewffy Miklósné ő méltósága, gróf Desseffy Erzsi, Dienes Barnáni, Farkas Viola Dorogról, Fáy Ilona, Fráter Imréné, Fráter Erzsi, Fráter Gizella, Frankovszky Matild, Farkas Pálné Dorogról, Gencsy Bertiné Szabolcsból, Gencsy Margit Szabolcsból, Géressy Kálmánné, Gerzon Ödönné, Halmágyi Lipótné, Halmágyi Lilla, Harsányi Gáborné, Harsányi Ilka, Hollenstein grófné Bajorhonból, Jármy Elekné Szabolcsból, Jármy Margit, Joó Istvánné, Kállay Ákosné Szabolcsból, Kassay Kállay Ilonka, Kállay Viola és Szeréna, Kiss Józsefné, Kiss Szeréna Szatmárból, Klobusitzkyné, Klobusitzky Erzsi, Kastal Ida Kis-Várdáról, Koncz Lajosné, dr. Kovács Sándorné, dr. Kola Jánosné, Leéb Pálné, Márton Lajosné, Márton Etelka, Nánássy Ferenczné, Nánássy Erzsike, Ormódy Lajosné, dr. Palay Miklosné, Palay Ilona, Palánszkyné Nyiregyházáról, Palánszky nővérek, Ötvös Margit H.-Dorogról, Tikos nővérek, Sárvány Ferenczné, Sárvány Bella, Sárvány Róza, Sárközy Ida, Sesztina Lajosné, Sesztina Piroška, Szepessy Antalné, Szepessy Gizella, Sívágóné, Sívágó Erzsike, Schen Jakabné, Schenk k. a., Simigné, Simig Berta, — Szentpéteri Jánosné, Szentpéteri Róza, Szabó örnagné, Szilczné Bátorból, Szilcz nővérek, Székely Eliz Szoboszlaj Károlyné Nyiregyházáról, Szobosz-

lay Judit, Tikosné, Telegdi Lászlóné, Telegdi Szeréna, Vecsey Imréné, Zoltán Ilona, Zoltán Anna. *)

Páholyok, emeleti s földszinti zártszékek s egyáltalán minden ülő- és álohely a legdiszesebb s legnagyobb számú néző közönséggel volt telve.

Nem akarunk hosszadalmasak lenni! A rendezőseget megilleti az elismerés; de azért minden intézkedését föltétlenül nem helyeselhetjük; ilyen például az, hogy a tánczrendet, mely egy csinos rokkát ábrázolt, aljában lévén elrejtve a jegyzőkönyv, Bécsből hozatták, mintha a magyar ipar azt bár talán kissé drágábban ki nem állíhatta volna! A cél nem szentesíti az eszközöket. A tánczrendeknek Bécsben történt olcsóbb beszerzése által netán elért megtakarításból néhány ifju fog segíyeztetni; igen ám, de országszerte az összes bálrendezősegek által eszközölt külföldi megrendelések következtében meg igen sok pénz folyik külföldre, amely bizony magyar diszmű iparunkon, ha kicsit is, de mégis valamennyit lenditene. Ily nagy czélnak a különleges érdekek mindig alárendelendők! A másik nem helyes intézkedés azt eredményezte, hogy a buffet helyiségek fűtése elkésett.

Egyébként csak meglepéssel gondolhatunk vissza e bálj nyújtotta ritka élvezetre; a négyeseket 70-80 pár tánczolta; a cotillont, pedig ki világos viradtig! Hol a tények beszélnek, a szószaporítás felesleges. A dieu! A viszontlátásig 1879-ben!

Harcztéri galambposta.

Gurkó tábornok, az a kozák stratega, ki magát az orosz-török háboru kitérősekor egy fölvonásos bohózatával tette neveltségessé, amennyiben a többi seregeket maga után visszahagyva — szeleverdi módon, tüskön-árkon-bokron keresztül egyenesen Konstantinápolynak tartva a Balkánon csapatjával átkelt, de aztán megrémülve visszalábalt — e kudarczát most, egy bár nem kevésbbé merész haditettel helyreütötte — t. i. most már combinált hadállások védelme alatt újra átkelt a Balkánon. Ezáltal Sofia meglón kerülve, minek folytán a törökök azt kiüríték és a Balkán mögé vonultak vissza, hol a Marica völgyben tekintélyes haderő van összegyűlve. E sereget az oroszok nem hagyhatják a hátuk mögött. — A legújabb hírek szerint Radeczky tábornok a Sipka-szoroson áttört, a Balkánon. Miklós nagyherczeg szintén átvonul e hegység fölött. Gurko előhadai Tatar-Bazardszikig nyomultak és Philippopolból a lakosság menekül. Ily körülmények között a török miután az európai diplomatia „veto“ szavát hiában várja, lemondva területe integritásának elvéről alkudozásokba bocsátkozott az oroszszal. Oroszország a fegyverszünet előtt a béke praeliminariakat (béke előföltéteket) is megállapítói kívánja. A porta ebbe is

*) A ruhákat szándékosan hagytuk el, minthogy az egyszerűségért édeskeveset tudnánk kiemelni. Határozottan kijelentjük azonban, hogy jövőre kiemelni, sőt fölemlíteni is csupán az egyszerűeket fogjuk! Szerk

kénytelen lesz belenyugodni. A többit lássa Európa és azt, hogy majd miként fog boldogulni a gögös muszkával. A porta megbizottakul Námyk és Szerver pasákat küldé Miklós nagyherceghez.

K Ü L F Ö L D.

Rudolf koronaörökös Londonban f. hó 9-én az angol bankot megtekinté, hasonlóképen néhány privat pénztőzsöt, a halpiacot, a széntőzsdét és a clearing-houset. Jan. 10-én Victoria királynőnél tett látogatást Osboneban az „Alberta“ Yacht; Jan. 11-én a koronaörökös Victoria királynővel, Beatrice hercegnővel és Connaught herceggel sétát tett. Jan. 12-én Schottland első peerjének, Hamilton hercegnek Glasgow melletti várába ment látogatásra. **Alfonzó**, spanyol király menyegzőjén ő felségét Crenneville gr. főkamrás, és pedig Windischrätz hg. tábornagy, Oexkull-Gyllenbrand Sándor gr. ezredes, Festetics Gábor gr. kapitány, Liechtenstein Ferencz hg. hadnagy és Solms-Braunfels hg. kíséretében — fogja képviselni. — **Sarolta**, mexikói excsászárné egészségi állapota veszélyen kívül van. **Nem Hugó Victornak**, hanem Décazes hgnek és Berthaut tábornoknak adományoztatott a becsület rend nagykeresztje.

RÓMÁBÓL.

II. Victor Emanuel ravatala a quirinál schweitz termében a „chappelle ardente“ áll. A királyi holttest Dr. Saglione által beloveléssel lön bebalzsamozva. Különb. tábornoki egyenruhát visel, mellén a corona d. Italia, a szt. Mauritius és Lazarus rendek jelvényeivel. — Vállait ponceau-teres, hermelin-prémes királyi palást díszíti. A ravatal lépcsőjén a német nagykövetség bábér koszoruja fekszik, főlebb a királyi korona, a jogár, kard és az amunziata-rend nagy melléncza. A terem falai veres bársonnyal vannak behuzva; jobbra balra a ravatal mellett számtalan viaszgyertya lobog. Jobb felől 8 verescsuklyás barát imádkozik. Az emelvény legalsóbb lépcsőjén áll papi díszben a királyi ház káplánja szintén főnhangon imákat mondva. Két szertartás mester, 4 segédtsit és vértések látják el a ravatal körüli szolgálatot. A gyászoló nép óriási tömegekben hullámszik a palota körül.

A mi királyunkat Rainer főherceg képviseli a temetési szertartáson. Németországot maga a trónörökös, Franciaországot Canrobert marsall és az elnök fia, a czárt Oexkull báró.

FŐVÁROSI HIREK.

Az országgyűlés a büntető törvényjavaslat fölötti részletes vitát jan. 15-én befejezte. — **A tervelt központi vasuti indóházra** vonatkozó költségvetések és irományok egyelőre kedvezőbb országos pénzügyi viszonyok beálltáig levéltárba tétettek. — **A technikusok** bálja jan. 15-én a „Vigarda“ nagy termében meglehetősen sikerült, mintegy 50 táncosné jelent meg. A bálanya Blaskovichné szül. Edelspacher urhölgy volt. E bált Tiszáné ő nmltsága és több főrendű is szerencselteté megjelenésével. — **Bottlik Károly**, a keleti vasut igazgatója állomásától fölmentetett. Végkielégítésül 36,000 frtot, továbbá 6000 fortot, mint félévi fizetését, évi nyugdíj 1600 frtot nyer. — **Blumer** lovag, orosz főkonzul 20 éves, önkéntesként orosz gárdánál hadnagyi rangban szolgáló fiától — ki pedig eddig rendszeren levelezett atyjával — már egy hó óta nem kapott értesítést.

VIDÉKI HIREK.

Marosvásárhelyt — a Marosvidék szerént — a roncsoló toroklob ismét pusztít; ugyanitt a „petecs“-himlő is kiütött. — **A nagyvárad** új izrelita imaház építésére rendezett sorsjáték jegyeinek elárusításában az ottani izr. hölgyek nagy buzgalommal és szép sikerei járnak el. — **Az abauj-szantó-mádi** posta rablógyilkosság elkövetőit fölfedezték; az egyik tettes a M. A. szerént a szántói kapitány Kovács, kinél 10,000 frtot meg is találtak, a másik valami Mocsár, a harmadik Mikó nevezetű. — **Kolozsvárott** Hegedüs István tanár „Wallenstein halála“ című tragoediáját magyarra fordította. A fordítás igen sikerültnek mondatik. **A kassai** választó kerületben a szolgabíróvá választott Ferdinánd J. helyett Komáromy alispánt léptetik föl követjelöltül.

HELYI TÁROGATÓ.

Bey Bertalan m. k. pénzügyi tanácsos a helybeli pénzügy-igazgatóságtól m. é. december 31-én megvált. A távozó, számos férfi-tisztelői részére bucsulakomát rendezett a „Bika“ vendéglőben, melyen a m. pénzügy igazgatósági összes tisztikaron kívül még Debreczen számos előkelő férfi is jelent meg. A bucsuzó pénzügyi tanácsostól Csiszár Gyula pénzügyi titkár a tisztikarnevében fenkölt beszéddel bucsuzott el, örök tisztelet jeléül egy diszes ezüst serleget nyújtván át neki. E serleggel Bay Bertalan legelőször is Halmágyi Lipót, királyi tanácsost, mint azon derék férfit köszönté föl, kinek oldala mellett 10 éven át könnyűséggel viselte hivatala terheit; a felköszöntésre Halmágyi Lipót felelt éltetvén Bay Bertalant. A bucsuzóra mondtak sikerült áldomásokat. Fényes László, Buday Imre, Szabó A. Buzás Pál, Szepegy Gusztáv és Benedek Sándor pedig egy rendkívül szép és nemes hangon tartott pohárköszöntőt mondott Halmágyi Lipótné urhölgy ó nagyságára és bájakban gazdag s művelt leányára, Lilla kisaszönyra. Az ifju gróf Desseffy-párt is többen éltették. Az izletes étel-fogatokat általános jókedv és zene fűszerezte. A vigkedv mulatság éjfel után fél két óráig tartott. Midőn is az utolsó istenhozzad hangzott ei a távozó felé a lakomán jelenvoltak ajkáról.

A koresolya-egylet választmánya elhatározta, hogy e farsang alatt is megtartja szokásos tánczvigalmát és pedig február hó 20-kán, mint tavaly, ugy most is a „Korona“ termében; a tánczvigalom főrendezőjéül Ferenczy Lajos, rendezőkül pedig Komlóssy Miklós, Dalmi László és Rikl Antal választattak meg; ezen választásokból bizton következtethető hogy e tánczvigalom fényes eredményü lesz, csak az a kár benne, hogy nem a színházban tartatik meg; mert először a „Korona“ tánczterme kicsiny egyleti bálra mert reméljük hogy lesz oly látogatott mint a jogász bál; másodsor pedig a közönség ismét ki lesz téve a roszt ételek és italok drága megfizetésének mint a Steinacker féle concert megtartása alkalmával.

Rochlitz és Beke elegans női divat termében a báli évad minden kellékeit valamint a női pipere czikkek beláthatlan dus választéku raktárát lelhetni föl. Teljes báli toilettek bármely nagyságban részint más készletben vannak részint a legrövidebb idő alatt és jutányos áron megkaphatók. A legizlésebben elkészítenek ajánljuk e derék e kiterjedt és pártolásra méltó szolid üzletet a hölgyvilág figyelmébe.

Meti lap a szépirodalom és művészet köréből.

KIADÓ ÉS FŐMUNKATÁRS:

GRÓF CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐ:

DENGI JÁNOS.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamációk, vidéki levelezések, talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyes rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap tartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utca 2536.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Január.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oros naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
19 Szomb.	Márius Sára	Marius	7 Ker. János	15 Sab. Bo	7 43 4	39 5	19 8	5
20 Vasár.	F. Jéz. sz. neve	F. Fáb. Özsét	8 A. 1 György	16	7 42 4	41 6	47 8	33
21 Hétfő	Agnes szüz	Agnes	9 Polieuct	17	7 41 4	43 8	13 8	56
22 Kedd	Vincze v.	Vincze	10 N. Gergely	18	7 40 4	44 9	38 9	15
23 Szerda	B. Assz. eljegyz.	Imrike	11 Theodoz	19 Jázon	7 40 4	45 10	59 9	33
24 Csütör.	Timót	Timót	12 Titiána	20 Jeremiás	7 39 4	47 regg	9 52	
25 Péntek	Pál fordulása	Pál fordulása	13 Hermyla	21 (Nizk. hal.)	7 37 4	49 0	21 10	12

SAKKTALÁNY.

(Lóugrás szerint.)

Mignontól.

Süsd	ro	szor	szil	sze	csak	ge	vasz
ér	tél	kin	il	kel	tő	led	ta
zül	rú	rám	zsa	en	nyil	li	ér
des	nem	ted	bu	el	lat	le	vi
szép	tol	De	jon	vem	szál	ta	met
az	Mit	ret	volt	ló	Is	lan	ve
sé	kő	nyő	ve	led	Is	ted	den
zsa	é	ra	ha	vi	nem	se	ér
u	nőtt	ne	ten	Győ	ten	A	rők
kem	a	az	sze	tér	da	ten	Bár
rod	gem	led	Is	ked	ve	szép	he
Ah	ró	so	mom	fe	rág	ze	van
dön	látsz	va	int	Nem	med	Ő	sors
latt	ne	kadt	ve	mig	Szi	szur	Is
te	ka	fől	Most	lál	el	vül	sze
A	led	Szá	vem	fa	led	A	nem

Szórejtvény.

Vilmától.

Első tagom sokfélekép
használhat,
Betegségben enyhít és ad
nyugalmat;
Másodikom éltet, pusztít
és rombol,
Haragosan néha könyek
közt tombol;
Az egészem, egyaránt oszt
örömet,
Búbánatot, mély fájdalmat,
keservet;
De ha szíved egy rokon
kebelre lel,
Boldogságod tetőpontját
érte el!

Megfejtési határidő február hó 1-e.

A „Délibáb“ 1-ső számában közölt sakkdalány értelme a következő:

Lehullott a fehér mályva levele,
A rózsámat más viszi esküvőre,
Hej pedig az százszor is megfogadta,
Hogy a szívét soha másnak nem adja;
Lehullott a vörös mályva levele,
A rózsámat most viszik esküvőre,
A zenéje elhallik a cserjéig;
Fáj a szívem, fáj a megrepedésig!

A számrejtvény pedig: Adjon isten a magyarnak
boldog új esztendőt: Helyesen következő t. előfizetőink
fejtették meg:

Buday Vilma, Kálnoki Matild, Erdésy József, Peterdy András, Püspöki Zoltán, Tóth Katinka, Margulit József, Fenyvesi Aranka, Böhm Serafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Kovács Erzsike, Putnoki Ilon, Hegyesi Etel, Brett Ida, Nagy Ignác, Varga Zoltán, Joó Lajos, Kádas Katinka, Régény József Erdély Gyula, Urbán Mihály.

A szerkesztő üzenetei.

V—r V—s. Nagyvárad. Nem közölhetjük. Éle-
sebben és tömöttebben még lehetne belőle valami.

Oh Apollo . . . . stb. Oh Apollo!

„Szamos“ szerk. B. lapjuk 1. és 2. számait kér-
jük; nem kaptuk.

Csillagtan. Tárczaczikket ezentul is közlünk;
a vers nem közölhető. Érzelmének tisztulnia kell még;
technikája is darabos.

L. J. urnak. Derecske. Köszönjük a szives figyel-
met. K. L. urtól hamarabb megkaptuk.

Bűnhődés. Budapest. Közlésre alkalmast bárki-
től szivesen veszünk; e küldeménye nem az.

Megcsalt remény. Nagyzerénd. Válaszul küldé-
ményéből idézünk:

Nem ittál még Pegatus vizéből,
Nem is bírod még Pendarus lantját,
Még a Múza kitagad szívéből . . .
Eredj, viseld meg a sors fatumát!

„Az irhatnáság sok embernek valódi átka.“
Jól mondja. „Dehát folytatja — ki tehet róla? Megtilt-
hatjuk-e a fülemilének (hát veréb nem volna
jó?), hogy tavaszkor ne zengjen s az ifjunak, hogy az
ébredő szerelem korában ne — muzsikáljon . . . .?“

Dehogy tilthatjuk! Nem is tiltjuk, ha csupán önmagának muzsikál; de ha nekünk akar czinczogni, akkor kénytelenek vagyunk egész barátságosan azt üzenni, hogy

„Eredj, viseld meg a sors fatumát.“

Lemondok már, hogy verseljek. Orsova. Ezzel is kevesebb Hála neked Apollo!

M. Sopron. Köszönjük. Üdvözet!

Molière. M.-Vásárhely. Jönni fog. Ha lehet, ama számokat is megküldjük.

Farsangi tréfa stb. (H. J.) Bresztovác. Önt érdekelhetik; de egy nagy közönséget nem. Irálya ellen különben nincs kifogásunk. A vers kezdetleges.

Ilonka. Kolozsvár. Mihelyt elolvashatjuk.

Balassa-Gyarmat. Cs. Hosszabbat is szívesen vennénk már! Ezt a jövő számban hozzuk. Szíves üdvözet!

Illyés B. Magánlevelem megy. Meleg kézzsoritását addig is köszönöm s hasonlóan viszonzom.

Rudnyánszky. Mire e lap kezdedhez jut, azt hiszem, levelemet már kaptad. Tehát... ottan!

S. Jenő. Budapest. Az előbbit is kaptam, köszönöm; az ne alterálja, hogy abban a genre-ban más is ír.

Egy báli referens. Helyben. Nagysád sorainak különösen örültünk; addig is, míg levelét közölhetjük, örömmel hozzuk tudomására, miszerint ama cikkünk a fővárosban és vidéken egyaránt megtette hatását s helyeslő megjegyzések kíséretében közölték egész terjedelmében. Nem volna szabad megismerkednünk?

Gizella önagyságának válaszát várjuk.

Másoktól egy kis szíves elnézést kérünk; mert újévtől annyira el vagyunk halmozva kéziratokkal, hogy fizikai lehetetlenség azokat mind még átolvasni is.

Vegyes.

Koblzben történt. A német trónörökös neje, Charlotte nevű leányával belép egy „udvari szállító“ czímmel dicsekvő ezüstműves üzletbe. Charlotte herczegnő kisebb nővére számára kiválaszt egy ezüst fuvolácskát. „Ah — mond a beszédes üzlettulajdonosné — talán önöknél is van olyan vadóczeleányka a háznál, mint az enyém.“ A herczegnő „igennel“ válaszol és nem győz eleget felelni a megeredt nyelvű asszonynak. „Hány gyerek van othon? Ön bizonyosan nem idevaló? Talán utban van!“ sat. végre kipattan belőle: „Önnek talán nincs is foglalkozása“ — „Egy kicsinyke talán mégis“ — volt a nyájas felelet — „én a trónörökösne vagyok!“ — Tableaux!! —

Egy Miss Thomson nevű amerikai hölgy kedvenc telivér lova patáira 200 font sterlinget érő arany patkókat vetetett Edinburgban. Talán hogy ne szikráz-zék a patkója!

Az európai uralkodók az elmúlt évben következő életévüket érték el: IX. Pius pápa 85, I. Vilmos német császár 80, III. Vilmos Hollandia királya 60, IX. Keresztély Dánia királya 59, II. Sándor orosz czár 59, Victoria Anglia királynő 58, I. Károly Württemberg királya 54, Albert szász király 49, II. Oszkár Svéd- és

Norvégország királya 48, I. Ferencz József osztrák császár és magyar király 47, II. Lipót belga király 42, I. Lajos Portugália királya 39, Abdul Hamid török szultán 35, II. Lajos bajor király 32, I. György görög király 32, XII. Alphonz spanyol király 20-ik életévét. A braziliai császár II. Péter 52 éves, a most elhunyt Viktor Emánuel pedig 58 éves volt. Fia Humbert király 34 éves.

Aphorisma: Két teremtő van a létben;

Egy a földön, egy az égben,

(Csodás lényük szellem-szárnyon tűn elénk,

Sujtva-áldva igazsággal bünt, erényt :)

Isten, s költő. Csak egyképen teremtenek,

A nagy való műve annak,

Az isteni, a magasztos szellem ennek.

A valót az Isten adja,

Ám istenit s a szellemit

Mi a valót megragadja

Költő adja . . . .

S valósítani lelkesít.

Tukoray Loránd.

Tréfák és adomák.

Közli jegyzetei után: Gróf Csáky Alfonz.

Drága.

— Mivel tartozom? — kérdé a paraszt a városi borbélyt, kivel a fogát huzatta ki.

— Egy váltóforinttal, — válaszolt a borbély.

— Ejnye uram, ez már még is sok... hiszen alig-hogy hozzányult, mindjárt kirántotta, pedig a mi kovácsunk otthon hajnaltól délig huzkodott végig a műhelyben a fogamnál fogva, mégsem fizettem többet két garasnál.

Ujévi ajándék.

Egy zsémbes és rut nő kérdé férjét, mi lenne neki legkedvesebb ujévi ajándékul?

— Tudod mit? — felelé a férj, — csináltass nekem egy pipát, melyre arczképed legyen kifestve. Le akarnék szokni a dohányzásról.

Az örült.

Egy tébolydából elszabadult örült betéved a templomba, az orgona mögött megáll, midőn a mester épen a szent éneket kezdi s utánna zugja az egész ajtatos közönség.

Az örült pofon üti a mestert.

— Te bitang! — riad rá — ha te nem kezded, a többiek csöndesen maradtak volna s nem lesz ily izonyu lárma.

Udvarias visszhang.

Beszéltek egy szép viszhangról, mely hat-hét szótagot visszamond.

— Ez mind semmi! — mond egy hires hazudozó, — nálunk van egy olyan, mely ha valaki eltüsszenti magát, azt mondja rá: „kedves egészségére!“

Jó eső után.

— No már most minden előbujik majd a földből! —
mondá örvendő hálálkodással a mezei gazda jó nyári
eső után, mely nagy szárazságra következett.

— Isten mentsen attól, — kiálta felegy szomszédja,
három feleségem van a föld alatt.

Részegen.

— Mit szólsz Eveline kisasszonyhoz, a rector
leányához? — kérdi egyik „bursch“ a másikat.

— Semmit. Én őt mindig csak részegen láttam.

— Részegen? — kérdé megütközve társa.

A rector leányát?

— Már t. i. én voltam a részeg, — igazítá ki a
boroshordó.

Mit árulnak.

— Mit árulnak itt? — kérdé a falusi paraszt egy
bolti helyiségű ügyvédi irodába betoppanva, melyben
az ügyvéd irnokjával dolgozván, az utóbbi bosszusan
fölkiált:

— Szamarfejeket!

— No akkor annak nagy kelete lehetett, mert
már csak kettőt látok itt, — mond a paraszt nyugodtan,
maga után az ajtót behuzva.

* * *

Nobel ember.

Becsukták az urfit az áristomba, mert az éji örök
csendes nyugalma megzavarta... Midőn „ama helyről“
kikebelezték, ily szavakra fakadt: „Ördög vigye el az
ilyen komisz várost!... a nobel emberek számára még
egy extra tömlőzöt se tart!“

Aki szamar, hallgasson!

A katechismus kérdéseit tanulták (emlézték) a
muzsafiak s a hitoktató is mondta velök fenhargon a fe-
leletet... Midőn egyszer a sereg egy része rosszul kezdé
mondani a mondókát, rájuk kiált a tisztelendő ur: „Aki
szamar, hallgasson!... én is hallgatók.. Csak a hatodik
padban ülök mondják!“

Kiadói üzenet.

Szücs Kürthy Zsuzsánna urhölgynek Szalókán.

A már megjelent számokat megküldtük, reményilem
megkapta nagysád?

G. Katinka kisasszonynak N-Váradon.

Három forint beküldése mellett tavalyi teljesszámú
példányokkal szolgálhatok.

M. K. urnak N-Váradon.

Hirdetéseket jutányos ár mellett veszünk fel — szives-
kedjék a hirdetést beküldeni — a midőn is rögtön tudatom
az érte járó díjat; 30 kr. bélyeget nekünk magunknak is kell
minden hirdetéstől fizetni — azt tán tudja?

— **Tiszteletteljesen kérjük t. helybeli és vi-
dégi előfizetőinket, hogy a hátralevő előfizetési**

**pénzt kiadó hivatalunknak (Varga utca, 2256. sz. a.)
mielőbb beküldeni sziveskedjenek.**

**Együttal megemlítjük hogy azok kik lapun-
kat jövőre is megtartani óhajtják — az előfizetést
megújítani sziveskedjenek, miután ezentul csakis
azoknak küldjük lapunkat, kik azt egyenesen
megrendelik vagy az előfizetési pénzt
beküldik.**

Sajtóhiba igazítás. Mult számunkban a 22-ik
oldalon Valican helyett olvasd: Vatican; Kosuth helyett
Kossuth; debuttirozott h. debutirozott; szép számú h.
szép számú (? !); szának h. Pánok; Igaz! h. Igen!

Színházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével
a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegék és hályogtól
mütét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerészi szakba vágó
cikkek a legjobb minőségben s a legjutányo-
sabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látyszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a leg-
pontosabban eszközöltetnek.

TARTALOM: 1. Mi volt benned. (költ.) Vay Sa-
rolta. 2. A lapuváriak. (beszély) Csengey Gusztáv. 3.
Mysterium és moralitás. Bayer Ferencz. 4. A boldogság-
ról. Erdélyi Mikes Róza. 5. A zárdaszűz. (költ.) A r a d i
József. 6. Az én történetem. (beszély) Kenessey Gizella.
7. Dengi János költeményei. Sz o m b a t i János. 8. Giardi-
netto. (B. A.) 9. Színház. (K.) 10. Irodalmi és művészeti
hírek. 11. Egy hét története. (W. G.) 12. A jogászbál. 13.
Harcztéri galambposta. 14. Külföld. 15. Rómából. 16. Fő-
városi hírek. 17. Vidéki hírek. 18. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Szórejtvény.
Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Tré-
fák és adémák. Kiadói üzenet. Hirdetés.